

OCAK 1977 SATRANÇ YARIŞMAMIZ

Ocak 1977'de açtığımız satranç bilmece yarışmasına 408 kişi katıldı, bunlardan 154'ü altı bilmecenin hepsini doğru olarak çözmüş bulunuyordu. İsimlerini yayınladığımız bu 154 kişi 1977 yılı Satranç Bilmece Ustası ünvanını taşımaya hak kazanmışlardır. Kendilerini yürekten kutlarız. Bilmeceler zordu, bu zorluk varyantların çokluğundan ve bir takım yalancı çözüm yollarının var oluşundan doğuyordu. Aslında bu problemlerden herbirinin bir tek çözümü vardır, bu çözümleri bu sayıda veriyoruz. Problemi çözer gibi görünen diğer hamlelerde siyahlar uygun bir hamle ile matı önleyebilmektedir. Örneğin 1. şekilde 1.Vf4 çözüm değildir, çünkü siyah 1...V:d4+ oynayarak 2 hamlede matı geciktirebilir. Yanlışlık yapmış okuyucularımız üzülmesin, onlar da aslında birşey kazanmış oldular: tecrübe. Bir kurul önünde çekilen kura ile ödül kazanan şanslı 13 satranççımızın isimlerini veriyoruz.

Bu yarışma ve yarışmaya girenlerin mektupları bize bir noktayı kesinlikle göstermiş oldu: Türkiye'de küçümsenemeyecek bir satranç potansiyeli ve sevgisi mevcuttur. Gelen mektuplarda bu yarışmadaki bilmecelerin çok kaliteli olduğu üzerinde duruluyor, bundan ve bu gibi yarışmaları organize etmemizden duyulan memnunluk belirtiliyor, yarışmayı en yakın zamanda tekrar etmemizi istiyor. Okuyucularımız "biz satrançla ilgileniyoruz, ama hiç kimse bizimle ilgilenmiyor" diyerek Türkiye'de satrancın gördüğü ilgisizlikten yakınıyorlar ve bu konuda TÜBİTAK'ın öncülük etmesini diliyorlar. Okuyucularımızın yakınmaları yerindedir, artık bir oyun değil bilimlerin bilimi olan satrancı Türkiye'de bugüne kadar hiçbir kuruluş madden ve mânen desteklememiştir. Mevcut birkaç satranç klübü, üyelerinden topladığı sınırlı bir aidat ile yaşama-ya uğraşmaktadır, bu klüplerden çoğunun belli bir yeri bile yoktur, çünkü aidatlar bina kirasını karşılayamıyor. Satranç için zekâ gerekli, fakat

yeterli değildir, bu bakımdan satranç matematik gibidir, kurallarının ve inceliklerinin öğrenilmesi gerekir, bunun içindir ki dünyada satranç okulları diye birşey vardır. Peki satranç oynayacak bir salonu bile bulamayanlar satrancı nasıl ilerletecektir? Satranç futbolden ve Toto'dan daha mı az önemlidir? Büyük satranççı Botvinnik kendisi gibi olmak isteyenlere One Hundred Selected Games adlı kitabının önsözünde iki şey tavsiye ediyor: satranç teorisini çok iyi bilmek ve daha çok tecrübe kazanmak. Türkçede yalnız iki satranç kitabı varken ve satranç oynanacak belirli merkezler yokken satranç nasıl ilerleyecektir? Satranç özel bir saatle oynanır, fakat Türkiye'de satranç saati satılmamaktadır. Satranç saati olmayanlar bir turnuvaya nasıl hazırlanabilir? Yabancı dil öğrenememiş olanlar teorisini nasıl ilerletebilir? Satrancın bir ülkenin kalkınmasından ayırt edilemeyeceği anlaşıldığı zaman bu soruların da cevabı verilecektir. Bugün tibben bilinen bir gerçektir ki gürültü düşünmeyi aksatır, satrancın derin bir sessizlikte oynanması şarttır. İleri ülkelerdeki ciddi satranç turnuvalarına hakemlerden ve oyuncularından başka kimse alınmaz, oyunları izlemek isteyenler binanın dışındaki manyetik demonstrasyon tahtalarından oyunu izlerler. Satranç futbol gibi başkaları da seyretsin diye oynanamaz, bunun nedeni şudur: satranç gibi heyecanlı bir oyunda seyirciyi içeri aldıktan sonra onların konuşmalarına, açıkca yorum yapmalarına engel olmak çok zordur. Biz yer ve personel yetersizliği yüzünden bazen bir meyhane kadar gürültülü salonlarda, yüksek sesle çay ve börek satılırken yapılan turnuvalar gördük Ankara'da. İlgililere bir kez daha hatırlatmaktan başka elimizden birşey gelmiyor: Türkiye'de satrancın lâıyk olduğu yeri almasına yardım edecek kuruluş ve kişilerin isimleri ülkemiz tarihine altın harflerle işlenecektir.

Dr. Selçuk ALSAN
TÜBİTAK Tıp Dokümantasyon Uzmanı
Bilim ve Teknik Satranç Yazarı